

Diner inèdit de Vic del 1642 amb retrat de Lluís XIII

*J. VALL-LLOSERA I TARRÉS
X. SANAHUJA ANGUERA*

Fa uns anys, en una subhasta celebrada pel Cercle FNB, sortia a la venda una moneda prou interessant:

Núm. 2283: Diner (1643) (Cal. 194). A nom de Lluís XIII. Data no visible per revers descentrat. Molt Rara. AE. (MBC+/MBC-)

Aquesta peça, tot i que sortia ben catalogada i amb una valoració de «molt rara» en la subhasta, passà força desapercebuda. Ara sabem que la catalogació no era pas del tot exacta. La moneda presenta un bust de Lluís XIII totalment inèdit en els diners encunyats en aquesta seca local. El bust és semblant als gravats en altres seques catalanes com Barcelona, Cervera o Tàrraga. La data no és visible, però la suposaven del 1643, ja que de fet es coneixen diners de Vic del 1643 amb el retrat de Lluís XIII.

En passar desapercebuda, ningú en féu esment, i no fou inclosa en el catàleg de la moneda de la Guerra dels Segadors de M. Crusafont.

Recentment ha aparegut un segon exemplar en un estat de conservació prou bo per fer-ne ara la descripció acurada i comprovar que la seva data correcta és la de 1642.

Lluís XIII. Vic, diner amb data 1642.

a/ + LVDO·D·G·R·FRANCI· Cap de Lluís XIII.

r/ + CIVITAS·VICEN·1642 Armes de Vic.

Pes: 2,01 g Ø: 17 mm

La catalogació de les emissions de diners a Vic durant el període de la Guerra dels Segadors (1640-1652) semblava estar del tot tancada, exceptuant les varietats menors. Però un cop vist aquest exemplar complet caldrà tornar a obrir el tema

Fem el resum de les encunyacions vigitanes entre 1641 i 1643.

–Inicialment, l'any 1641 es fabriquen diners amb la data endarrerida (1611) i amb els mateixos tipus utilitzats durant el regnat de Felip II. Alguns dels diners fabricats, segurament una part molt petita, duen l'afegit d'una flor de llir a l'anvers, a vegades horitzontal (Crus. 189), i d'altres, vertical (Crus. 188).

–Durant el primer semestre de 1642 es fabriquen menuts amb la data correcta i amb el nom de Lluís XIII, però s'utilitza encara el retrat de Felip II (Crus. 190).

–Entre el març de 1642 i l'octubre de 1643 no s'encunya cap diner vigatà.

–Durant el darrer trimestre de 1643 es fabriquen diners, primer amb el retrat ja conegut de Lluís XIII (Crus. 192) i després amb el retrat de Lluís XIV (Crus. 193).

Coneixent aquesta seriació, cal explicar ara l'existència d'un segon retrat de Lluís XIII datat el 1642 i també els diners ja coneguts del 1643 que duen el retrat de Felip II modificat per acostar-lo al de Lluís (Crus. 191). Com explicar tanta varietat de retrats?

L'explicació només pot ser una: l'aprofitament d'encunys sobrers.

Els encunys d'anvers, que van sobrar l'any 1642 quan es va aturar la fabrica-

Làmina: Retrats als menuts vigatans (1641-1646)

- 1.- Data 1611 (1641). Retrat i nom de Felip II.
- 2.- Data 1611 (1641). Retrat i nom de Felip II amb flor de llir horitzontal.
- 3.- Data 1611 (1641). Retrat i nom de Felip II amb flor de llir vertical.
- 4.- Data 1642. Retrat de Felip II i nom de Lluís XIII.
- 5.- Data 1642. Retrat primer i nom de Lluís XIII.
- 6.- Data 1643. Retrat modificat de Felip II i nom de Lluís XIII.
- 7.- Data 1643. Retrat segon i nom de Lluís XIII.
- 8.- Dates 1643 a 1646: Retrat i nom de Lluís XIV.

ció, van ser modificats a finals de 1643 amb l'afegit d'una llarga cabellera al retrat de Felip II per tal de fer-lo semblar de Lluís XIII. Aquest aprofitament degué tenir lloc en un moment de dubte de quin retrat posar a les monedes, però no pas necessàriament al començament de les emissions.

I els encunys de revers del 1642 que van sobrar van ser utilitzats per emprar els primers diners batuts l'any 1643 amb el retrat de Lluís XIII. Aquest retrat devia ser un primer intent que no devia agradar massa. Posteriorment es va obrar un segon retrat (el que tots coneixíem) de més bon art.

Malauradament, la documentació vigatana dels anys 1641-1643 conservada és més aviat escassa i no ens ajuda a millorar aquestes explicacions.

BIBLIOGRAFIA:

- BOTET, Joaquim, *Les monedes catalanes*. Barcelona, IEC, 1908-1911.
- CALICÓ, F. i X., i TRIGO, J. *Numismática española. 1474 a 1998*, 9a ed. Barcelona, Gráficas Reclam, 1998.
- CERCLE FILATÈLIC I NUMISMÀTIC DE BARCELONA. *Subhasta 26 de Juny del 2001*.
- CRUSAFONT, Miquel, *Història de la moneda de la Guerra dels Segadors (Primera República Catalana) 1640-1652*, IEC, Barcelona, 2001.
- SANAHUJA, Xavier. «La moneda municipal de Vic (i II): segles XVI-XVII (1519-1652)», *Ausa*, núm. XXI (2003), p. 157-180.